

A SZEGEDI IDEGENFORGALMI SZÉKTORBAN DOLGOZÓK SZÁRMAZÁSI- ÉS LAKHELYÉNEK TÉRBELI JELLEGZETESSÉGEI

SPATIAL CHARACTERISTICS OF THE PLACE OF ORIGIN AND PLACE OF LIVING OF PEOPLE WORKING IN THE SZEGED TOURISM SECTOR

MIHÁLY PÉTER DÁNIEL főiskolai adjunktus

SZTE JGYPK Szakképzési, Távoktatási és Továbbképzési Központ

Abstract

The study of the human resources of the Szeged tourism sector was conducted in 2012. In the course of the investigation, 875 employees of 167 facilities and businesses were contacted. The present paper – based on the databases of the survey – investigates the spatial characteristics of people working in the city's tourism sector based on their places of origin and places of living. The aim of the study is to find answers to the following questions: Where do people working in the Szeged tourism sector come from? As the touristic centre of the Southern Great Plain region, to what extent does Szeged attract employees from its environs? How many people are motivated to commute as a result of job opportunities in the Szeged tourism sector? The responses provided for the questions were analysed according to roles played in the tourism structure, breakdown of age group, highest level of school qualification and qualifications in tourism.

The Szeged tourism sector mainly employs people of local origin. The majority of those participating in the survey had a permanent address in Szeged. The study mainly focuses on those respondents who are not from Szeged or do not live in Szeged. The significance of the survey lies in the fact that it examines the tourism of Szeged from a new aspect, which sheds light on important spatial relations.

1. Bevezetés

A turizmus a magyar gazdaság egyik prosperáló ága. A turizmus kapcsolatos ágazatok közvetlen hatásának eredménye a hazai GDP-hez való 5,9%-os hozzájárulás. Magyarországon 2012-ben a turizmusban foglalkoztatottak száma megközelítőleg 323 000 fő, ami a teljes foglalkoztatottak 8,4%-át jelenti.¹

Az idegenforgalmi ipar alapvetően hat a településszerkezetre, befolyásolja a foglalkoztatást, meghatározza a települések fejlesztési irányait, újjáalakítja a térségi kapcsolatokat, formálja a környezetet, az életmódot, az életminőséget, és a jövedelmet is.² A szegedi gazdaság egyik húzóágazata a szolgáltató szektor és azon belül kitüntetett szerepet kap a turizmus és vendéglátás.

A turizmus jelentős munkaerő-feltevő, élömlunka-igényes ágazat.³ Az idegenforgalmi szolgáltatást nyújtó munkaerő minősége nagymértékben befolyásolja a helyi vállalkozások sikerességét, ami így kihatással van a térség gazdasági fejlődésére. A jelen tanulmány a szegedi idegenforgalmi szektor vonzáskörzetét vizsgálja a benne dolgozók születési helye és lakóhelye szerint.

2. Kutatási előzmények

A turizmussal foglalkozó kutatások előterébe az elmúlt két évtizedben kerültek a foglalkoztatottak migrációjával és mobilitásával kapcsolatos munkák. Közülük kiemelkednek az alábbi tanulmányok.

A turizmus jellemzően szezonálisan kínál munkaalkalmat, amely előre vetíti az idegenforgalmi humánerőforrás rendszeres migrációját.⁴ A turizmusban munkát vállalók alap-, közép- és felsőfokú szakképesítéssel rendelkeznek, de más területekről is érkezett szakemberek is dolgoznak az idegenforgalmi iparágban; jogász, közgazdász végzettséggel bírók.⁵

Különösen a fejlődő országokban érvényes, hogy a szállodák élére gyakran külföldről érkezik a kvalifikált az ún. import munkaerő.⁶

A turizmusban a személyzet fluktuációja magas szintű. A nők, fiatalok és a nemzetközi személyzet aránya is magas.⁷

Új-Zélandon végzett felmérés megállapította, hogy a bevándorlóknak magukkal hozzák saját szellemi tőkéjüket, ami a szakértelem, a gyakorlati tudás és a marketing formájában manifesztálódik. Ezek mind a bevándorlók pozitív velejárói.⁸

3. A vizsgálat céljai

Szeged ma a tudomány, kultúra központja, amely egyaránt hordoz lokális, regionális és nemzetközi funkciókat. A város különösen emberléptékű és atmoszférájú település, amelynek nemzetközi összevetésben is kiemelkedő eleme a belváros arculata, a természeti adottságok.⁹ Emellett Szeged a Dél-alföldi régió idegenforgalmi központjaként a hazai és a külföldi turisták kedvelt célpontja. A város idegenforgalmi szektora – a turisták mellett – a munkavállalókat is vonzza.

Vajon Szeged idegenforgalmi szektora mely – hazai és külföldi – térségekből elégíti ki munkaerő igényét? Túlnyomórészt helyi születésűek dolgoznak a szegedi turizmusban? Vagy – többek között az idegen nyelvtudásuk miatt – nagyszámú külföldi munkaerőt is alkalmaznak? Az ország más térségéből származók milyen iskolai végzettséggel rendelkeznek? Mely korcsoport a legmobilibb? Megállapítható-e hogy, az idegenforgalmi struktúra mely szektorában dolgozók körében a legnagyobb a Szegedre letelepülők aránya? Mely környékbeli településekről vonzza Szeged napi szinten magához az ingázó munkavállalókat? Ők milyen jellegzetességekkel bírnak? Valami fokú összefüggés fenn áll-e a születési hely és Szegedre való ingázás között az életkor, a legmagasabb iskolai végzettség és az idegenforgalmi struktúra relációban? A tanulmányokban ezekre a kérdésekre keressük a választ.

4. Kutatás módszerei

A területre vonatkozó források áttanulmányozását követően, a kutatásba azokat az idegenforgalmi létesítményeket és vállalkozásokat vontuk be, amelyek a szegedi önkormányzat idegenforgalmi hivatalának kiadványaiban, a város hivatalos honlapján (szegedvaros.hu), a Szeged c. útikönyvekben, a Duna–Körös–Maros–Tisza eurorégió tematikus útvonalait bemutató kiadványokban, a szegedi székhelyű Idegenvezetők és Országjárók Dél-alföldi Egyesülete tagjainak ajánlásaiban szerepeltek.

Az adatgyűjtés – előzetes telefonos megkeresést követően – egyrészt személyesen végzett kérdőívezéssel valósult meg, melynek során 167 szegedi vállalkozás és létesítmény

875 munkavállalója állt rendelkezésünkre. Másrészt törekedtünk szervezetek vezetőivel, tulajdonosaival részletes szakmai beszélgetéseket folytatni, amelyek során megismerkedtünk a vállalkozások történetével, működtetésével, vendégkör összetételével továbbá szezonálitással, a korábbi fejlesztésekkel, és a jövőbeli tervekkel kapcsolatos kérdésekre is választ kaptunk. Az önkéntes és név nélküli kérdőívezés során az idegenforgalmi infrastruktúra létesítmény dolgozóinál az alábbi feltételeket szabtuk: csak azok töltötték ki kérdőívet, akik munkájuk során a látogatókkal és turistákkal közvetlen kapcsolatban álltak vagy a létesítmény idegenforgalmi tevékenységért feleltek. A kódolt és digitalizált adatok kiértékelését SPSS szoftver felhasználásával végeztük el.

5. A vizsgált terület fő idegenforgalmi jellemzői

Szeged a Dél-alföldi régió központja 168 048 lakossal rendelkezik,¹⁰ a Tisza és a Maros torkolatánál, az E75-ös és a M43-as autópályák találkozásánál, a szerb–román–magyar hármashatár közelében helyezkedik el. A régészeti feltárások szerint ősidők óta lakott terület. Az 1879-es tiszai árvíz után a város újjáépült modern nagyvárosi (körutassugárutas) szerkezettel, eklektikus, szecessziós stílusú épületekkel. Az első világháborút követően Szegedre települt a kolozsvári egyetem (1921), valamint a Csanád egyházmegye püspöksége (1923),¹¹ amelyek nagyban hozzájárultak a város kulturális központtá fejlődéséhez. Napjainkban Magyarország egyik legnagyobb egyeteme működik a városban, 2010-ben 25 775 hallgatóval.¹² A város turizmusa a gyógyvizekre, a szakrális objektumokra, a nemzetközi hírnévvel rendelkező szabadtéri színházi programokra,¹³ sportrendezvényekre, tudományos konferenciákra, valamint a térség folklórára épül. A város kihasználatlan idegenforgalmi potenciálja a Tisza folyó, amely Szegedtől Magyarorszáig határfolyó szerepet tölt be.¹⁴ A folyó kínálta öko- és vízisport-turisztikai adottságokon túl kitűnő rekreációs és sportturisztikai lehetőségek vannak a város környékén (pl. horgász, kerékpáros és lovas turizmus).¹⁵

Az elmúlt évek külpolitikai változásai nagymértékű és pozitív változást idéztek elő Szeged turizmusában. Keleti szomszédunk Románia 2007. január 1-jén az Európai Unió teljes jogú tagja lett, míg déli szomszédunk, Szerbia állampolgárainak vált könnyebbé az utazás, azzal, hogy velük szemben 2009. december 19-én eltörölték a vízumkövetelményt. A szerb és román állampolgárok már korábban is kapcsolatba kerültek a Dél-alföldi régióval, de számukra leginkább tranzit térségként jelent meg Szeged és környéke.

Napjainkra viszont keleti és délkeleti szomszédjaink számára nemcsak tranzit, hanem idegenforgalmi célállomássá vált a hazánk délkeleti térsége, ami a statisztikai adatokban is megmutatkozott. Az elmúlt években a szerbek és románok által eltöltött vendégéjszaka-szám – a bővülő idegenforgalmi adottságok és ezeken alapuló fejlesztések hatására – dinamikusan emelkedett Szegeden.

A szerb vendégéjszaka a szegedi kereskedelmi szálláshelyeken 2010-ről 2011-re 434,1% (!)-kal emelkedett, míg 2011-ről 2012-re pedig 194,6%-os emelkedés realizálódott. A szerb vendégéjszaka szám változása 2010-ről 2011-re 437,7%-kal emelkedett, míg 2011-ről 2012-re 204,8%-os növekedés valósult meg. A román vendégéjszaka szám 2011-re előző évhez képest 109,1%-kal emelkedett, míg a vendégéjszaka szám 2010-hez képest 119,6%-kal. 2011-es képest az átlagos tartózkodási idő a szerbek részéről 1,9-ről 2 vendégéjszakára, míg a román vendégek tartózkodási ideje 1,5-ről 1,6 napra emelkedett 2012-ben.

1. táblázat. Szerb és román vendégszám a szegedi kistérségben

Table 1. Serbian and Romanian tourists in Szeged

	Szerb turisták		Román turisták	
	2011	2012	2011	2012
Vendég szám (fő)	3 946	7 678	9 210	7 280
Előző év %-ában	434,1	194,6	109,1	79
Vendégéjszaka szám (éj)	7 384	15 124	13 892	11 340
Előző év %-ában képest	437,7	204,8	119,6	81,6
Átlagos tartózkodási idő (nap)	1,9	2	1,5	1,6
Átlagos tartózkodási idő előző év %-ában	100,8	105,3	109,6	103,3

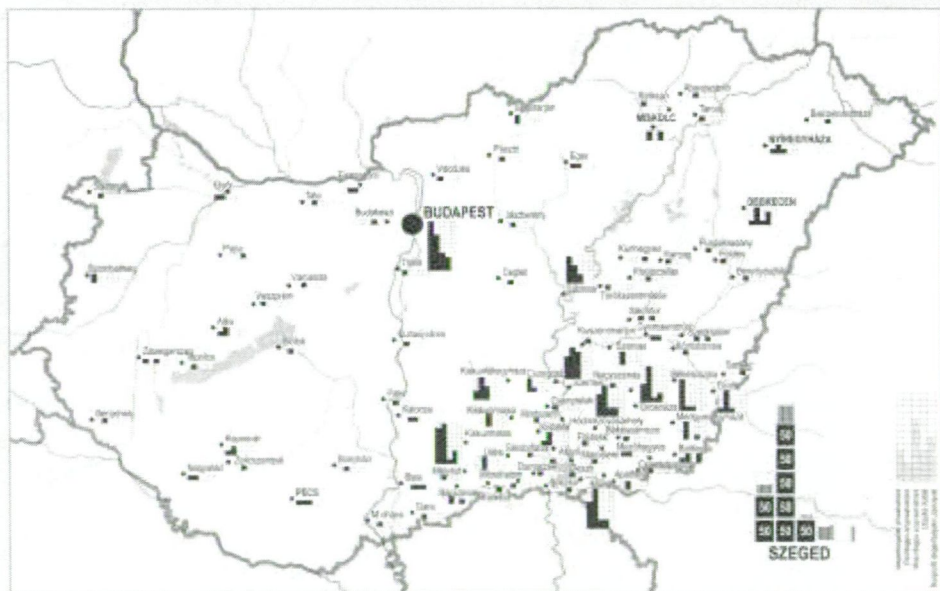
Forrás: KSH (2011, 2012) Táblázat: saját szerkesztés

A fenti kedvező mutatók alapján felvetődik a kérdést: a szegedi turizmusban dolgozók közül mennyien tudják anyanyelvükön megszólítani a szerb és román vendégeket?

6. A vizsgálat eredmények

A felmérés során 841 válaszadó adta meg *születési helyét*. A válaszadók 104 településen születtek, ebből 16 külföldi település. A válaszadók 60%-a szegedi születésű.

1. térkép. Szegedi turizmusban dolgozók születési helye az idegenforgalmi struktúra szerint
Map 1. Places of birth of people working in tourism in Szeged according to touristic structure

Forrás: kérdőíves felmérés (2012) Térkép: saját szerkesztés (2014)

A megkérdezettek 70%-át a Csongrád megyében születettek teszik ki, míg a 82%-uk a Dél-alföldi régióból való. Békés és Bács-Kiskun megyékből származtak a válaszadók 6–6%-a. Jász-Nagykun-Szolnok megyeiek 2%-ot, míg Hajdú-Bihar megyeiek 1%-ot képviselnek a felmérésben. A legtöbben – értelemszerűen – szegedi születésűek, Budapesten

születtek 26-an, míg Makón 19-en, Szentesen 18-an. Budapesten született a válaszadók 3%-a. A külföldi települések közül Szabadkán születtek a legtöbben, 16-an, ami azt jelenti, hogy a külföldön születettek 40%-a Szabadkán látta meg a napvilágot. A megkérdezettek 76%-a az alábbi tizenkét településen születettek.

2. táblázat. A szegedi idegenforgalmi szektorban dolgozók fő származási helyei létszámmal

Table 2. Main places of origin of people working in the Szeged tourism sector with numbers of people

1.	Szeged	497 fő
2.	Budapest	26 fő
3.	Makó	19 fő
4.	Szentes	18 fő
5.	Kiskunhalas	17 fő
6.	Szabadka	16 fő
7.	Hódmezővásárhely	16 fő
8.	Orosháza	14 fő
9.	Szolnok	12 fő
10.	Kiskunfélegyháza	10 fő
11.	Békéscsaba	9 fő
12.	Debrecen	9 fő

Forrás: kérdőíves felmérés (2012) Táblázat: saját szerkesztés (2014)

A 841-ből mindösszesen 39 fő született külföldön, ők 16 különböző településen. A legtöbben 27 fő a mai Szerbiából származnak. Romániából 6 fő, míg Ukrajnából 1 fő, Lengyelországból 1 fő, Egyiptomban 1 fő, míg az Amerikai Egyesült Államokban szintén 1 fő származott. Hogy milyen arányt képviselnek körülükben a magyar ajkúak? A 17 külföldi település közül 12 a Történelmi Magyarország területén helyezkedett el. Az egyéb településen 1–1 fő született.

3. táblázat. Szeged turizmusban dolgozó külföldiek születési helye

Table 3. Places of birth of foreigners working in tourism in Szeged

Származási hely (ország)	Születési település	Létszám (fő)	A születési településeken a magyarok részaránya (%)	Kárpát-medence területéről származik
Szerbia	Topolya	3	58%	Igen
Szerbia	Horgos	1	85%	Igen
Szerbia	Szabadka	16	35%	Igen
Szerbia	Újvidék	3	4,00%	Igen
Szerbia	Verbász	1	6%	Igen
Szerbia	Zenta	3	79%	Igen
Románia	Arad	2	10%	Igen
Románia	Jászvásár	1	0,03%	Nem
Románia	Kolozsvár	1	15%	Igen
Románia	Lugos	1	10%	Igen
Románia	Érmihályfalva	1	80%	Igen
Románia	Szentegyháza	1	97%	Igen
Románia	Curtea de Arges	1	0%	Nem
Ukrajna	Ungvár	1	7%	Nem
Egyiptom	Kairó	1	-	Igen
USA	Willmar	1	-	Nem
Lengyelország	Lodz	1	-	Nem
Összesen:		39 fő		34 IGEN /39 fő

Forrás: kérdőíves felmérés (2012), szerb (2011),¹⁶ román (2011)¹⁷ és ukrán (2001)¹⁸ népszámlálási adatok alapján. Táblázat: saját szerkesztés (2014)

A válaszadók kor szerinti megoszlása a következő: 67%-uk 16–39 év közötti korcsoportba tartozók. (A kategória alsókorhatára 16 év, mivel ennyi idős volt a legfiatalabb válaszadó.) Ami megerősíti azt a – nemzetközi – megállapítást, hogy az idegenforgalmi szektorban túlnyomórészt fiatalok dolgoznak. A 40–59 év közötti korosztályhoz a válaszadók 28%-a tartozott. Míg 60 év felettiek 5%-ot képviseltek. A válaszadók legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása a következő: legnagyobb arányban a középiskolai (34%) és főiskola, egyetemi végzettségűek (33%) jelentek meg a felmérésben. Az előbbieket magas aránya magyarázható a (vendéglátó) szakmunkás végzettségűek érettségire való továbbtanulásával. Összehasonlítva a főiskolai, egyetemi végzettséggel rendelkezőket a Szegeden születetteken és a nem Szegeden születetteken belüli arányával, megállapítható, hogy nagyobb arányban szerepel a nem szegedi születésűek körében a főiskolai, egyetemi végzettség (44%).

A felmérés során 858 fő adta meg, hogy *honnan jár szegedi munkahelyére dolgozni*. A válaszadók 89%-a (756 fő) Szegeden él. A megkérdezettek mindössze 11%-a naponta ingázik Szegedre. 93 fő ingázik szegedi idegenforgalmi/ idegenforgalomhoz kapcsolódó munkahelye és lakóhelye között. 22 Szeged környéki településről ingáznak a megyeszékhelyre. A 22 település közül 9 a szegedi kistérséghez tartozik. 48 fő ingázik a szegedi kistérségi falvak valamelyikén lévő lakóhelyéről Szegedre. A legtöbben 12-en Hódmezővásárhelyről, ugyanannyian Domaszékről, 11-en Deszkről, 7-en Szatymazról ingáznak. Csongrád megyén kívüli településekről napi szinten nem ingáznak.

2. térkép. Szegedi turizmusban dolgozók napi ingázás

Map 2. Daily commuting of people working in tourism in Szeged

Forrás: kérdőíves felmérés (2012) Térkép: saját szerkesztés (2014)

A kiértékelés során, a Szegeden élők és a Szegedre ingázók átlagukat összehasonlítva, csak néhány százalékos eltéréseket tapasztaltunk. Ezért továbbiakban életkor, legmagasabb iskolai végzettség valamint idegenforgalmi struktúra szempontok szerint kerülnek a születési hely és ingázás összefüggése vizsgálat alá, közös táblázatban ábrázolva. A válaszadók 67%-a 16–39 év közötti korcsoportba tartozik, ami alátámasztja azt az állítást, hogy a turizmusban inkább a fiatalabb korosztály képviselői vállalnak munkát. A 60 év felettiek aránya mindössze 5%.

A 4. táblázat első vízszintes sora százalékban kifejezett értékben a szegedi születésűek, Szegeden élők arányát mutatja. Míg a második sorban, százalékban kifejezett értékek a nem szegedi születésűek, Szegedre ingázók arányát szemlélteti. Az életkor szerinti vizsgálat során kitűnik, hogy a 40–59 év közöttieknek 15%-a ingázik. Míg a szegedi turizmusban dolgozó 60 év felettiek 41%-a nem szegedi születésű. A legkevésbé a 16–39 év közöttiek ingáznak, közülük csak minden tizedik ember, a többiek Szegeden élnek.

4. táblázat. A születési hely és Szegedre ingázás arányainak összehasonlítása korcsoportok szerint (N = 830)

Table 4. Comparison of the proportion of places of birth and commuting to Szeged according to age group

16–39 év közötti korcsoport		40–59 év közötti korcsoport		60 év feletti korcsoport	
Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint	Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint	Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint
61%	90%	64%	85%	41%	88%
39%	10%	36%	15%	59%	12%

Forrás: kérdőíves felmérés (2012) Táblázat: Saját szerkesztés (2014)

A válaszadók legnagyobb arányban (34%-ban) középiskolai végzettséggel valamint főiskolai-egyetemi diplomával (33%-ban) rendelkeznek. Az előbbi arány magyarázható azzal, hogy a szakmunkásképző intézmények szakvizsgát követően tanulói számára lehetőséget biztosítanak az érettségi megszerzésére. Így vendéglátó szakma mellett érettségi bizonyítvánnyal rendelkeznek a tanulók, a 8 osztályra épülő szakiskolai végzettséggel a válaszadóknak csak 13%-a rendelkezett. A megkérdezettek 4%-a volt képzettség nélküli, csak általános iskolai végzettséggel rendelkező. Érdekes módon napjainkban népszerűségnek örvendő érettségire épülő szakképzésekben a megkérdezettek csak 16%-a rendelkezett, ami magyarázható azzal a jelenséggel, hogy a tanulók egyetemi, főiskolai tanulmányaikkal párhuzamosan (vagy később) végzik a szakképző iskolát.

A születési hely és Szegedre ingázás kapcsolatát a legmagasabb iskolai végzettség szerint vizsgálva az alábbiak állapíthatók meg az 5. táblázat alapján. A táblázat első vízszintes sora százalékban kifejezett értékben a szegedi születésűek, Szegeden élők arányát mutatja. Míg a második sor, a százalékban kifejezett értékek, a nem szegedi születésűek, Szegedre ingázók arányát szemlélteti. A további táblázatoknál ezt a jelölést alkalmazzuk.

Habár a 8 osztályra épülő szakmunkásképző iskola és szakiskolai végzettséggel rendelkezők 71%-a, illetve 69%-a szegedi születésűek, mégis a Szegedre ingázás tekintetében a legnagyobb arányt képezik. További érdekes jelenség, hogy a főiskolai és egyetemi végzettséggel rendelkezőknek mindösszesen 49%-a született a csongrádi megyeszékhelyen, nagyobbik hányaduk az ország egyéb térségéből érkezett Szegedre. Ez az érték a főiskolai és egyetemi szintű vendéglátó képzés hiányával magyarázható.

5. táblázat. A születési hely és Szegedre ingázás arányainak összehasonlítása legmagasabb iskolai végzettség szerint (N = 841)

Table 5. Comparison of the proportion of places of birth and commuting to Szeged according to highest school qualification

Általános iskolai végzettség		8 osztályra épülő szakiskola szakmunkásképző		Középiskola		Érettségire épülő szakiskola		Főiskola/egyetemi végzettség	
Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint	Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint	Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint	Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint	Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint
70%	88%	71%	86%	69%	87%	58%	92%	49%	90%
30%	12%	29%	14%	31%	13%	42%	8%	51%	10%

Forrás: kérdőíves felmérés (2012) Táblázat: saját szerkesztés (2014)

Egy térség idegenforgalmi kínálata három részből áll össze: (1) a vonzerők bemutatására kiépült idegenforgalmi infrastruktúrából, (2) a helyi szállás- és vendéglátóhelyeket magába foglaló elsődleges szuprastruktúrából és (3) a személyes, egyéb és kiegészítő szolgáltatásokat magába foglaló másodlagos szuprastruktúrából (Michalkó G. 2004). Továbbá meg kell említeni a helyi idegenforgalmi szektorhoz tartozó utazási és rendezvényszervezői irodákat, valamint a helyi turisztikai kínálat promotálásáért felelős non-profit szolgáltató idegenforgalmi kft-ét, az utóbbi a helyi önkormányzat felügyelete alatt működik.

A 6. táblázatban a fent említett öt kategóriához tartozó 852 fő adatai jelennek meg.

6. táblázat. A születési hely és Szegedre ingázás arányainak összehasonlítása idegenforgalmi infrastruktúra szerint (N = 852)

Table 6. Comparison of the proportion of places of birth and commuting to Szeged according to touristic infrastructure

Idegenforgalmi infrastruktúra		Elsődleges idegenforgalmi szuprastruktúra		Másodlagos idegenforgalmi szuprastruktúra		Utazási irodák/ Rendezvényszervező irodák		Non-profit idegenforgalmi vállalkozás	
Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint	Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint	Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint	Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint	Születési hely szerint	Szegedre ingázás szerint
55%	90%	65%	89%	60%	90%	50%	87%	87,5%	87,5%
45%	10%	35%	11%	40%	10%	50%	13%	12,5%	12,5%

Forrás: kérdőíves felmérés (2012) Táblázat: saját szerkesztés (2014)

A 6. táblázat alapján megállapítható, hogy az elsődleges szuprastruktúrához tartozó vállalkozásokban dolgozók túlnyomó hányada (65%-a) szegedi születésű, környékbeli. Ami magyarázható az elsődleges szuprastruktúrában dolgozók szakmunkás és középiskolai végzettségük magas arányával és a széles képzési kínálattal rendelkező vendéglátó oktatási intézmények jelenlétével, tehát nekik nem kellett más helyen szakmát tanulniuk és máshol munkát vállalniuk. Kiemelhetjük, hogy az idegenforgalmi szuprastruktúra létesítményeiben és az utazási és rendezvényszervező irodákban dolgozók körében az elsődleges szuprastruktúra kategóriához képest magasabb arányt képeznek a főiskola, egyetemi végzettségűek. Közülük legtöbben a Szegedi Tudományegyetem képzéseire érkeztek és telepedtek le a városban, vagy annak környékén, 90%-uk Szegeden él. Az utazási- és rendezvényszervező irodák alkalmazottjai jellemzően a felsőfokú szakképzettségűek: egyetemi, főiskolai diplomával is rendelkeznek.

7. Összegzés

A vizsgálat során az alábbi megállapításra jutottunk. A válaszadók túlnyomó része (60%-a) szegedi születésű, és Csongrád megyéből származik a megkérdezettek 70%-a. A válaszadók közül 38 fő külföldön született, az a szám a válaszadók 4,5%-a. A külföldiek születési településeiről elmondható, hogy 4 kivételtől eltekintve a Kárpát-medence területén helyezkednek el és magyar ajkú lakossággal rendelkeznek. Tehát valószínűsíthető, hogy a külföldi születésűek túlnyomóhányada magyar anyanyelvű. A válaszadók 89%-a Szegeden él. Legtöbben Hódmezővásárhelyről, Domaszékről, Deszkről, Algyőről és Szatymazról ingáznak naponta, de számuk mindössze 51 fő. A 60 év felettiek 41%-a nem Szegeden született. A napi ingázók a fiatalabb korosztályból kerül ki, mert a 40–59 év közöttieknek csak a 15% ingázik. A főiskolai és egyetemi végzettségűek 49%-a nem szegedi születésű (ugyanakkor 90%-uk Szegeden él), ami összefüggésbe hozható a Szegedi Tudományegyetem képzéseinek vonzerejével, de ugyanakkor a főiskolai és egyetemi szintű idegenforgalmi és vendéglátóképzések helyi hiányával. Tehát az utóbbi esetben feltételezhető, hogy vagy az ország idegenforgalmi/vendéglátó képzést nyújtó egyetemeinek, főiskoláinak valamelyikén vagy külföldön szerzett diplomát a szegedi turizmusban dolgozó szakember. A legmagasabb iskolai végzettségeket vizsgálva megállapítható, hogy a szakmunkás végzettségűeknek 14%-a ingázik naponta! Idegenforgalmi struktúra összetevőit vizsgálva kiemelendő, hogy az elsődleges szuprastruktúrában dolgozók 65%-a szegedi születésű. Ennél magasabb aránnyal csak a 8 főt magába foglaló idegenforgalmi non-profit kft.-nél találkozhattunk, ahol egy munkavállaló kivételével mindenki Szegeden született. Míg az utazás- és rendezvényszervező irodák munkavállalóinak csak fele született Szegeden. Végezetül tehát Szeged turizmusában dolgozók – születhettek Magyarországon vagy külföldön – a városban, vagy annak környékén telepedtek le. Ebben közrejátszik Szeged sokszínű oktatási kínálata, gazdag kulturális élete, idegenforgalmi szektorában való elhelyezkedés lehetősége.

Jegyzetek

1. KSH (2013): Turizmus Magyarországon 2012. <http://neta.itthon.hu/szakmai-oldalak/letoltesek/turizmus-magyarorszagon>
2. Rechnitzer János (2008): A regionális fejlődés erőforrásainak átrendeződése, új súlypont: a tudás. In: Lengyel Imre–Lukovics Miklós (szerk.): Kérdőjelek a régiók gazdasági fejlődésében. JATEPress, Szeged. 13–25. old.
3. Puczko László–Rátz Tamara (1998): A turizmus hatásai. Aula Kiadó. Budapest. 491. old.
4. Uo.
5. Michalkó Gábor (2004): A turizmus elmélet alapjai. Turizmus Akadémia. Kodolányi János Főiskola. 218. old.
6. Puczko László–Rátz Tamara (2002): A turizmus hatásai. Aula Kiadó. Budapest. 490. old.
7. Pizam, Abraham (2010): International Encyclopedia of Hospitality Management. Elsevier Ltd. Oxford. 705 old.
8. Aitken, Carmen–Hall, Michael. C. (2000): Migrant and International Skills and their Relevance to the Tourism Industry: Fact and Fiction in the New Zealand Context. Tourism geographies, 2/1. 66–86. old.
9. Mészáros Rezső (2004): Szeged jövőképe(i)? Abonyiné P. J.–Komarek L. (szerk.) (2004): 40 éves a Szegedi Tudomány Egyetem Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszéke. Szeged. 29–34. old.
10. KSH (2011): http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_03_06_2011.pdf
11. Mihály Illés–Mihály Péter (2008): Vezérfonal szegedi városnézésekhez. Szegedi idegenvezetők részére. Szegedi Egyetemi Kiadó. Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged. 149. old.

12. www.u-szeged.hu
13. Mihály Péter (2006): Csongrád megye turisztikai célpontjai és azok látogatottságának néhány kérdése. In: DOSZ Konferenciakiadvány, Budapest. 111–116. old.
14. Mihály Péter (2007): A kulturális turizmus Szeged életében (75 éves a Szegedi Szabadtéri Játékok). In: T. Kiss Tamás (szerk.): Kultúra – művészet – társadalom a globalizálódó világban. Konferencia kötet. Szeged. 264–266. old.
15. Györi Ferenc (2013): Természetföldrajzi adottságokat kiaknázó sportrekreációs és sportturisztikai kínálat Szegeden és környékén. In: Veres László (szerk.): Regionális földrajzi tanulmányok Abonyiné Dr. Palotás Jolán tiszteletére. Egyesület Közép-Európa Kutatására, Szeged. 157–170. old.
16. Religion, Mother Tongue and Ethnicity. Data by municipalities and cities. Population. 2011 Census of Population, Household, Dwellings in the Republic of Serbia. 302 old.
17. Populatia Stabila Dupa Limba Materna – Județe, Municipii, Orașe, Comune, Romania – Institutul National de Statistica. <http://www.insse.ro/cms/>
18. Molnár József–Molnár D. István (2005): Kárpátalja népessége és magyarsága a népszámlálási és népmozgalmi adatok tükrében. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Matematika és Természettudományi Tanszék. Beregszász. 115 old.

Felhasznált irodalom

- Aitken, Carmen–Hall, Michael. C. (2000): Migrant and International Skills and their Relevance to the Tourism Industry: Fact and Fiction in the New Zealand Context. *Tourism geographies*, 2/1. 66–86. old.
- Dávid Lóránt–Jancsik András–Rátz Tamara (2007): Turisztikai erőforrások. A természeti és kulturális erőforrások turisztikai hasznosítása. Károly Róbert Főiskola. Gyöngyös. 289 old.
- Györi Ferenc (2013): Természetföldrajzi adottságokat kiaknázó sportrekreációs és sportturisztikai kínálat Szegeden és környékén. In: Veres László (szerk.): Regionális földrajzi tanulmányok Abonyiné Dr. Palotás Jolán tiszteletére. Egyesület Közép-Európa Kutatására, Szeged. 157–170. old.
- Illés Sándor–Michalkó Gábor (2003): A turizmus és migráció néhány összefüggése Magyarországon. *Demográfia*, 46. évf. 4. sz. 352–374. old.
- Mészáros Rezső (2004): Szeged jövőképe(i)? Abonyiné P. J.–Komarek L. (szerk.) (2004): 40 éves a Szegedi Tudomány Egyetem Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszéke. Szeged. 29–34. old.
- Michalkó Gábor (2004): A turizmus elmélet alapjai. Turizmus Akadémia. Kodolányi János Főiskola. 218. old.
- Mihály Illés–Mihály Péter (2008): Vezérfonal szegedi városnézésekhez. Szegedi idegenvezetők részére. Szegedi Egyetemi Kiadó. Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged. 149. old.
- Mihály Péter (2006): Csongrád megye turisztikai célpontjai és azok látogatottságának néhány kérdése. In: DOSZ Konferenciakiadvány, Budapest. 111–116. old.
- Mihály Péter (2007): A kulturális turizmus Szeged életében (75 éves a Szegedi Szabadtéri Játékok). In: T. Kiss Tamás (szerk.): Kultúra – művészet – társadalom a globalizálódó világban. Konferencia kötet. Szeged. 264–266. old.
- Pizam, Abraham (2010): *International Encyclopedia of Hospitality Management*. Elsevier Ltd. Oxford. 705 old.
- Puczkó László–Rátz Tamara (1998): A turizmus hatásai. Aula Kiadó. Budapest. 491. old.
- Puczkó László–Rátz Tamara (2002): A turizmus hatásai. Aula Kiadó. Budapest. 490. old.
- Rechnitzer János (2008): A regionális fejlődés erőforrásainak átrendeződése, új súlypont: a tudás. In: Lengyel Imre–Lukovics Miklós (szerk.): Kérdőjelek a régiók gazdasági fejlődésében. JATEPress, Szeged. 13–25. old.